

prima instanță, jud.: C. Crețu
instanța de apel, jud.: V. Pruteanu, L. Popova, A. Gavrilița

dosarul nr. 3ra-1725/2015
3ra-111/2016

DECIZIE

02 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Iuliana Oprea, Ala Cobăneanu, Dumitru Mardari, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Maria Plugaru împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societate pe Acțiuni (succesor Întreprinderea cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată) cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată și menținută hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 23 iunie 2015

c o n s t a t ă :

La 12 iulie 2012 reclamanta Maria Plugaru s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune împotriva ÎCS „RED Union Fenosa” SA (succesor ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL) solicitând anularea actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. A12719 și factura de consum în sumă de 9502,20 lei pentru energia electrică.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, este proprietarul devălmaș a bunului imobil cu nr. cadastral 5510205342 amplasat în satul Bardar, raionul Ialoveni.

A indicat că, după decesul soțului său, Gheorghe Plugaru la 01 noiembrie 2003, ea a rămas să locuiască în imobilul sus-indicat fiind consumator casnic de energie electrică.

A mai indicat că la 27 ianuarie 2012 în cadrul verificării locului de consum, NLC 1014213 specialiștii de la ÎCS „Red Union Fenosa” SA i-au comunicat că au depistat intervenția în schema de funcționare a echipamentului de evidență, prin conectarea firului fizic la borna nr. 3. Tot atunci, a fost întocmit un proces-verbal cu privire la demontarea sigiliilor furnizorului pentru verificare, care au fost perfectate pe numele consumatorului Gheorghe Plugaru, care la acel moment era deja decedat.

Iar la 04 iunie 2012 a primit factura pentru energia electrică, unde a fost indicată spre achitare suma de 9502,20 lei.

Reclamanta consideră că, i-au fost încălcate grav drepturile sale de consumator a energiei electrice, iar pîrîtul ÎCS „Red Union Fenosa” SA în mod vădit și intenționat nu-și onorează obligațiunile contractuale, nu respectă prevederile legislației în vigoare.

Prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 23 iunie 2015 a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Maria Plugaru împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SA privind anularea actului de depistare a încălcărilor contractului și facturii de consum și s-a anulat actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. A12719 din 27 ianuarie 2012 și factura de consum în sumă de 9 502,20 lei pentru energia electrică din 28 mai 2015.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, la 13 iulie 2015, reprezentantul ÎCS „Red Union Fenosa” SA succedat în drepturi de ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL a declarat apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii primei instanțe și pronunțarea unei hotărîri noi prin care cererea de chemare în judecată depusă de Maria Plugaru să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2015 a fost respins apelul declarat de ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL și menținută hotărîrea Judecătoriei Ialoveni din 23 iunie 2015.

La 03 decembrie 2015, ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de respingere integrală a acțiunii.

Recurentul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL în motivarea recursului a indicat că își exprimă dezacordul cu hotărîrile instanțelor judecătorești ca fiind adoptate cu aplicarea eronată a normelor materiale aplicabile raportului juridic litigios.

Menționează că instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, prin faptul că a făcut referire la Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărîrea ANRE la 05 martie 2012, care susține că era în vigoare la momentul întocmirii actului de control, însă un asemenea act nu există, iar la momentul întocmirii procesului-verbal de constatare a fraudei, în vigoare era Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat prin Hotărîrea ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010, publicat în Monitorul Oficial al RM la 15 aprilie 2011.

Consideră recurentul că, trimiterile instanței de apel la normele enunțate în hotărîre nu sunt relevante fiind făcute la niște prevederi inexistente, iar instanța trebuia să aplice Hotărîrea ANRE nr. 393, care prevede expres obligațiile consumatorului referitor la integritatea instalațiilor operatorului de rețea.

În acest context a menționat că, prin prisma pct. 155 al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărîrea ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010 (Regulament) conform căruia, se interzice consumatorului final să intervină sub orice formă asupra echipamentului de

măsurare și asupra sigiliilor aplicate lui sau asupra altor instalații ale operatorului de rețea.

Prin prisma pct. 49 al Regulamentului, consumatorul este obligat să păstreze intacte echipamentul de măsurare și sigiliile aplicate, precum și să nu intervină în utilajul rețelei electrice a operatorului de rețea, instalat pe proprietatea consumatorului final; precum și să nu permită altor persoane să intervină în echipamentul de măsurare sau în instalațiile operatorului de rețea, situate pe proprietatea consumatorului final.

Astfel, consideră că responsabilitatea pentru modificarea schemei de conectare o poartă consumatorul, deoarece prin actul contestat s-a constatat cu certitudine că a fost schimbată schema de conectare, prin unirea firului fazic în borna III.

Totodată, susține că instanța de apel eronat a concluzionat asupra faptului că, deoarece sigiliul expertizat nu a fost manipulat rezultă că consumatorul nu a intervenit în schema de conectare, însă nu a stabilit cine a instalat sigiliul, în cazul în care acesta nu a fost instalat de furnizor.

Susține recurentul că, la caz consumatorul a înlăturat sigiliul furnizorului, a schimbat schema de conectare, prin unirea fazei la Borna III și a instalat un sigiliu dobândit clandestin.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei Redactate.

Din actele pricinii este cert faptul că, prin scrisoarea din 23 noiembrie 2015 în adresa recurentului ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL a fost expediată copia deciziei instanței de apel din 28 octombrie 2015, însă lipsesc date cu privire la recepționarea deciziei instanței de apel, astfel instanța de recurs consideră recursul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL ca fiind depus în termenul legal.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 03 februarie 2016 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Din materialele dosarului rezultă că, Maria Plugaru a depus la 12 iulie 2012 cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SA cu

privire la anularea actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. A12719 și factura de consum în sumă de 9502,20 lei pentru energia electrică.

Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță la 23 iunie 2015 a admis cererea de chemare în judecată depusă de Maria Plugaru împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SA cu privire la anularea actului de depistare a încălcărilor contractului și facturii de consum, cu anularea actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. A12719 din 27 ianuarie 2012 și factura de consum în sumă de 9 502,20 lei pentru energia electrică din 28 mai 2015.

Iar, instanța de apel judecând pricina în ordine de apel a considerat apelul neîntemeiat și a dispus respingerea acestuia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Judecând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că atât prima instanță cât și instanța de apel au emis hotărâri ilegale rezultate din aplicarea eronată a normelor de drept material.

Astfel, din actele pricinii s-a stabilit că, la 27 ianuarie 2012 în cadrul verificării locului de consum, NLC 1014213, specialiștii ÎCS „Red Union Fenosa” SA au depistat intervenția în schema de funcționare a echipamentului de evidență, prin conectarea firului fizic la borna nr. 3 (f.d. 56).

Ca rezultat a Actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. A 12719 din 27 ianuarie 2012, ÎCS „Red Union Fenosa” SA a înaintat Mariei Plugaru la locul de consum 1014213 din s. Bardar, r. Ialoveni factura pentru plata energiei electrice în sumă de 9 502,20 lei, din care 1 963,08 lei pentru perioada 28 ianuarie 2011 - 19 aprilie 2011 și 7 539,12 lei pentru perioada 20 aprilie 2011 - 27 ianuarie 2012 (f.d. 13).

La 15 iunie 2012 Maria Plugaru s-a adresat ÎCS „Red Union Fenosa” SA cu cerere prealabilă prin care și-a exprimat dezacordul cu suma calculată pentru încălcarea clauzelor contractuale, solicitând verificarea calului efectuat și prezentarea actelor suplimentare (f.d. 9), iar la 26 iunie 2012 ÎCS „Red Union Fenosa” SA a expediat consumatorului răspunsul la cererea înaintată (f.d. 10).

Conform pct. 155 al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010, se interzice consumatorului final să intervină sub orice formă asupra echipamentului de măsurare și asupra sigiliilor aplicate lui sau asupra altor instalații ale operatorului de rețea, precum și să blocheze accesul personalului operatorului de rețea la acestea.

Conform pct. 49 lit. g) al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010, consumatorul final are următoarele obligații pe care trebuie să le îndeplinească, să asigure, la prezentarea legitimației corespunzătoare, acces liber personalului furnizorului, operatorului de rețea pentru controlul și citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, precum și pentru controlul, deservirea și reparația instalațiilor electrice ce aparțin operatorului de rețea și sînt situate pe proprietatea consumatorului final.

Astfel, instanța de recurs, prin prisma normelor indicate, consideră la caz că responsabilitatea pentru modificarea schemei de conectare o poartă consumatorul.

Or, conform Actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. A 12719 din 27 ianuarie 2012 s-a constatat cu certitudine intervenirea în schema de funcționare a echipamentului de evidență, prin conectarea firului fazic la Borna III, deoarece este demonstrat că producătorul contoarelor de energie electrică a stabilit modul de exploatare acestora și implicit schema de conectare.

Mai mult ca atât, instanța de recurs reține că, pașaportul tehnic al contorului de marca KRIZIK, model EJ 924, arată schema de conectare a echipamentului, astfel, conform schemei de la desenul 2.1, a pașaportului, linia fazică L1 se conectează întotdeauna la borna I (f.d. 132), iar Borna III este borna de ieșire a liniei de fază din contor, care deja duce la consumator.

Prin urmare se reține că, numai conectând faza în prima bornă, contorul poate calcula cantitatea de energie electrică consumată, iar conectând faza în borna III, curentul practic nici nu va trece prin contor, alegând calea cu cea mai mică rezistență.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră eronată concluzia instanței de apel, precum că, deoarece sigiliul expertizat, în urma efectuării cercetării trasologice a sigilii (f.d. 11-12), nu a fost manipulat rezultă că consumatorul nu a intervenit în schema de conectare, deoarece materialele cauzei denotă contrariul.

Astfel, din materialele pricinii, rezultă că la 05 octombrie 2006 a avut loc schimbarea contorului, conectarea fazei în borna I și sigilarea cu Sigiliul nr. 148060 (f.d. 59), fapt confirmat prin ordinul de lucru 3020949 din 03 octombrie 2006 ce conține datele despre sigiliile extrase de la contorul vechi și numărul sigiliului nou, adică nr. 148060 instalat de furnizor.

Însă, în timpul verificării din anul 2012, furnizorul depistează schimbarea schemei de conectare și extrage de la contor alt sigiliu decât cel instalat în 2006 și îl trimite la expertiză pentru a afla cum a fost efectuată intervenția în schema de conectare, expertul concluzionând că sigiliul nr. 1139805 extras în 2012 nu a fost manipulat.

Urmare, a acestui fapt, instanța de recurs consideră concluzia expertului irelevantă, în speță, deoarece acesta nu este sigiliul instalat de furnizor, or, la 05 octombrie 2006, furnizorul a instalat sigiliul nr. 148060, iar la 27 ianuarie 2012, furnizorul depistează sigiliul cu nr. 1139805.

Colegiul, apreciază critic și constatarea instanței de apel, precum că, lipsa fraudei e demonstrată prin contul energiei electrice la NLC 1014213, prezentat de Maria Plugaru, unde se indică evidența energiei electrice pe parcursul anilor 2008-2012 conform căruia consumul nu variază mult în lunile de vară, în cazul în care relevant este raportul prezentat instanței de apel privind evoluția consumului de energie electrică de după restabilirea schemei de conectare și resigilare și nu de pînă la restabilirea schemei. Or, conform raportului generat de sistem se denotă că pînă la depistarea încălcării consumul pe timp de vară era de aproximativ 74kW/ lună, iarna de 160 kW/ lună, iar după înlăturarea încălcării în vara 2012 consumul

s-a ridicat la 250 kW/ lună și iarna chiar pînă la 350 kW/ lună, fapt care denotă înregistrarea consumului real de energie după înlăturarea schemei de fraudare.

Conform pct. 94 al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărîrea ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010, în cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul casnic a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, la efectuarea calculelor conform sistemului paușal se aplică tariful în vigoare pe parcursul perioadei pentru care se face recalcul și se ia în considerație numărul orelor de utilizare pentru diferite tipuri de receptoare electrice, indicate în Anexa nr. 4 la prezentul Regulament. În cazul în care consumatorul casnic nu permite personalului furnizorului accesul pentru efectuarea inventarierii receptoarelor electrice din imobil, acest fapt se documentează, iar energia electrică consumată, dar neînregistrată sau înregistrată incomplet, se calculează în baza puterii întrerupătoarelor automate sau a puterii contractate, furnizorul alegând-o pe cea mai mică și pentru perioada de utilizare egală cu 12 ore în zi. Dacă, în calitate de aparat de protecție, este aplicată o siguranță fuzibilă, pentru calcul se utilizează puterea electrică ce corespunde unui curent de 12 A sau puterea contractată, furnizorul alegând-o pe cea mai mică, cu excepția cazurilor în care furnizorul va demonstra o valoare mai mare a curentului electric.

Reieșind din faptul că consumatorul a beneficiat de energie electrică, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, ultimei îi revine obligația să achite acest consum de energie electrică, iar modalitatea de determinare a acestui consum fiind stabilită de pct. 94 din Regulamentului enunțat.

Instanța de recurs consideră că recurentul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL ținînd conte de prevederile pct. 93-94 al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărîrea ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010, corect a luat în calcul perioada 28 ianuarie 2011 – 27 ianuarie 2012.

Or, conform pct. 93 al Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin hotărîrea ANRE nr. 393 din 15 decembrie 2010, în cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, furnizorul este în drept să calculeze consumul de energie electrică conform sistemului paușal (ținînd cont de volumul facturat pentru perioada recalculării). În cazul intervenției vizibile în funcționarea echipamentului de măsurare (defectul sau lipsa sticlei la contor, defectarea corpului contorului, deteriorarea sau intervenția asupra sigiliului autentic, ruperea cordonului sigiliului sau restabilirea lui după ce a fost rupt, lipsa sigiliului), la calcularea consumului de energie electrică, conform sistemului paușal, se ia în considerație perioada de timp de la data ultimei citiri a indicațiilor echipamentului de măsurare, dar nu mai mare de 3 luni în cazul lipsei accesului la citirea indicațiilor echipamentului de măsurare. În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin conectarea

neautorizată a instalației electrice sau a receptoarelor electrice la rețeaua electrică, urmare a consumului de energie electrică prin evitarea echipamentului de măsurare sau prin contrafacerea sigiliului, la efectuarea calculului consumului de energie electrică, conform sistemului pașal, se ia în calcul perioada de la data ultimului control al echipamentului de măsurare (sau perioada de la data comiterii acestor încălcări în cazul contoarelor electronice cu memorie) și până la data depistării, dar nu mai mare de 1 an. În cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin intervenție nevizibilă în funcționarea echipamentului de măsurare (șuntare, modificarea mecanismului de integrare, schimbarea indicațiilor mecanismului de totalizare, a echipamentului de măsurare etc.) perioada pentru efectuarea recalculărilor se stabilește de la ultimul control al echipamentului de măsurare și până la data depistării, dar nu mai mare de 1 an.

Reieșind din normele de drept material enunțate și conform situației de fapt stabilite, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că factura de plată din 28 mai 2012 în sumă de 9 502,20 lei a fost întocmită de către ÎCS „Red Union Fenosa” SA cu respectarea prevederilor legale și temeiuri de anulare a acesteia nu sunt.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acțiunea Mariei Plugaru este neîntemeiată și care urmează a fi respinsă integral.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță și de instanța de apel, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii înaintate de Maria Plugaru împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SA (succesor ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL) cu privire la anularea actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale nr. A12719 și factura de consum în sumă de 9502,20 lei pentru energia electrică.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Întreprinderea cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2015 și hotărîrea Judecătoriei Ialoveni din 23 iunie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Maria Plugaru împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societate pe Acțiuni (succesor Întreprinderea cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere

Limitată) cu privire la contestarea actului administrativ, cu emiterea unei noi hotărâri prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Maria Plugaru împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societate pe Acțiuni (succesor Întreprinderea cu Capital Străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată) cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Galina Stratulat